

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI PRI PREHRANI PLEMENSKIH SVINJ?

Tako plodnost kot dolgoživost plemenskih svinj pomembno vplivata na gospodarnost prašičerejske proizvodnje. Na gospodarnost proizvodnje pujskov poleg genetskih dejavnikov odločilno vplivajo še okoliški faktorji, od katerih ima prehrana vodilno vlogo. Prehrana plemenskih svinj odločilno vpliva na zapletena življenjska dogajanja v živalskem organizmu, odsev teh pa je tudi plodnost oziroma proizvodnost živali. S prehrano vplivamo na:

Pri izboru ustreznega programa prehrane plemenskih svinj moramo upoštevati številne faktorje, med katerimi so pomembnejši:

- okolje,
- genotip živali
- stadij v reprodukcijskem ciklusu,
- živa teža in kondicija, zdravstveni status živali,
- tehnične možnosti razdeljevanja krme itd.

Proizvodni cikel svinje se sestoji iz treh obdobj: interim obdobja, brejosti in laktacije. Vsako obdobje ima svoje specifičnosti v načinu prehrane. Glavna naloga krmljenja v brejosti je, da živali povečajo telesno maso, v laktaciji da imajo dovolj mleka in čim manj shujšajo. S stališča razmnoževanja je

naloga prehrane, da je interim obdobje čim krajše, število ovuliranih jajčec čim večje in čim manjša embrionalna smrtnost.

Prehrana plemenskih svinj po odstavitvi (interim obdobje):

Interim obdobje je najkrajše obdobje v reprodukcijskem ciklusu svinje, vendar se smatra kot najpomembnejše obdobje če analiziramo uspešnost prašičerejske proizvodnje. Z restrikcijo krme in vode po odstavitvi se podaljšuje čas do pojava estrusa pri svinji. Ker si želimo, da bi svinje po odstavitvi čim prej prišle v estrus, je nujno da jih v tem obdobju izdatno krmimo tako

po energiji kot po beljakovinah. Na ta način dosežemo večje število ovuliranih jajčec. Takoj po osemenitvi moramo nivo prehrane zmanjšati na nivo krmljenja nizkobrejih svinj. Če živali v štirinajstih dneh niso v estrusu, nivo prehrane znižamo zaradi nevarnosti zamastitve živali. Izdatnejšega krmljenja se praviloma poslužujemo pri mladica, a ga z uspehom uporabljamo tudi pri starih svinjah, ki tekom laktacije močno shujšajo.

Prehrana brejih plemenskih svinj:

Namen prehrane v obdobju brejosti je doseči primeren razvoj plodov, mlečne žleze, zadovoljiti vzdrževalne potrebe in ustrezen prirast. Zaželeno je, da naj bi svinje tekom brejosti pridobile na masi 35 do 40 kg, mlade svinje do tretjega gnezda pa še za 25 do 30% več. V zadnjih 30 dneh se vrši najbolj intenzivna rast plodov. Kar 2/3 mase plodov se ustvari prav v tem obdobju. Pozitivni učinki restriktivne prehrane takoj po osemenitvi je bolj izražen pri mladica kot pri starih svinjah.

Plemenske svinje, ki so tekom brejosti preobilno krmljene, imajo manjši apetit v laktaciji in bolj hujšajo. Z obilno prehrano brejih svinj sicer dosežemo višjo rojstno maso pujskov, kar pa ni racionalno. Najboljše merilo ali je bila svinja tekom brejosti pravilno krmljena je rojstna masa pujskov. Pujski naj bi ob odstavitvi tehtali 1,3 do 1,5 kg. V obdobju visoke brejosti zadnje dva do štiri tedne brejim svinjam krmimo enako krmo kot jo bo dobivala tekom laktacije. Pogoste napake v prehrani plemenskih svinj pred prasiatvijo so:

- a) Preveč energije v krmi brejih svinj, premalo surovih beljakovin in mineralov vpliva, da imajo svinje po porodu malo mleka, kolostrum je pa slabe kvalitete,
- b) Slaba oskrba z vitamini, še posebej vitaminom A, beta karotinom ter vitamini E, biotinom, folno kislino in B₁₂,
- c) Preslaba oskrba plemenskih svinj z energijo, vitaminom B₂ in manganom povzročata slabo vitalne pujske ob rojstvu.

Količina dnevno ponujene krme brejim svinjam zavisi od telesne mase živali, kakovosti in vrste hrane, temperature, načinu vhlavitve, pričakovane velikosti gnezda, zdravja. Po nekih raziskavah naj bi breje svinje v obdobju od 25 do 50 dne hranili po volji, ker naj bi se na ta način povečalo število mišičnih vlaken pri plodih.

Prehrana doječih plemenskih svinj

Takoj po prasiatvi je apetit živali slabši zaradi stresa pri prasiatvi. Tudi tekom laktacije se večkrat pojavi neješčnost, ki je posledica prekomerne izgube mase in zmanjšane mlečnosti. Večja konzumacija krme doječih svinj pozitivno vpliva na preživitveno sposobnost pujskov, manjše

izgube zaradi poleganja itd. Količina krme, ki jo je sposobna požreti doječa svinja je obratno sorazmerna količini krme, ki jo je žival pojedla v obdobju brejosti. Živali, ki se tekom brejosti preveč zredijo, bodo v obdobju laktacije pojedle manj krme. Korektnost prehrane relativno enostavno kontroliramo s spremljanjem telesne mase od ene do druge prasiatve. Žival naj bi se tekom reprodukcijskega ciklusa zredila za 15 kg (velja do 5 prasiatve), po tem naj bi mase ne spreminjala več. Me dojenjem potrebuje svinja ca. 1,5 kg močne krme za vzdrževanje in še najmanj 0,5 kg za vsakega pujska.

Prehrana mladic:

Stroški vzreje mladic vplivajo na ekonomičnost prašičerejske proizvodnje. Prehrana mladic mora biti urejena na način, da do telesne mase 80-90 kg krmimo živali po volji, do drugega estrusa restriktivno, od drugega do tretjega estrusa pa spet po volji. Po oploditvi preidemo na restriktivno prehrano. Povprečni dnevni prirast mladic od rojstva do osemenitve pri masi ca. 110 kg naj bi bil 500 g/dan.

Tako zdravje kot plodnost in mlečnost svinj sta močno povezana s prehrano. Preobilno krmljenje med brejostjo in pre intenzivna vzreja povzročita čezmerno zamastitev, kar negativno vpliva na zauživanje krme med laktacijo, poveča težave pri prasiatvi in drastično poveča nevarnost mlečne vročice. Zaradi zmanjšane mlečnosti sta prizadeta tudi rast in razvoj pujskov. Mlečna vročica zajema delno sindrom MMA. Vzrok temu so okužbe ki pa so lahko pogojene ali pa se pogosteje pojavljajo pri zaprtju, predolgi prasiatvah, visokih hlevskih temperaturah, slabo izoliranih ležiščih itd. krmljenje svinj med brejostjo s preveč energijeob hkratnem pomanjkanju beljakovin, Ca in P zmanjša količino in kakovost kolostruma in poveča nevarnost zapoznelih prasiatov. Pomanjkanje vitamina A, ekstremno pomanjkanje energije, Mn, vitaminov D3 in B12 med brejostjo povzroči nizko vsebnost vitamina A v kolostrumu in normalnem mleku, zato so pujski lahko majhni in slabotni ter popijejo premalo kolostruma. Predolgo sesno obdobje lahko povzroči zmanjšano plodnost svinj. Ta se izraža v majhnih gnezdih, mrtvorojenih pujskih, pojavi se tiho gonjenje in pregonitve. Prehitro dviganje nivoja prehrane po prasiatvi lahko povzroči prehitro povečevanje mlečnosti, kar po eni strani poveča nevarnost MMA, po drugi pa lahko pujski zauživajo preveč mleka, zaradi česar se poveča nevarnost drisk. Izogibati se je treba spremembam v sestavi krme med laktacijo, ker bi to povzročilo spremembe v sestavi mleka, to pa je lahko vzrok za drisko. Plesniva krma ne povzroča le motenj v plodnosti, ampak lahko vpliva na izgube pri pujskih, še zlasti po tretjem tednu sesanja.

KGZS-Zavod Murska Sobota
Mag. Sašo Sever